

SB-0507

Third Year B. Com. Examination
March / April – 2011
Problems of Indian Economic Development

Time : Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fillup strictly the details of signs on your answer book.

Name of the Examination : **T. Y. B. Com.**

Name of the Subject : **Problems of Indian Economic Development**

Subject Code No. : **0 5 0 7** Section No. (1, 2,.....) : **Nil**

Seat No. :

Student's Signature

- (૨) પ્રશ્ન નં.૧ ફરજિયાત છે.
(૩) દરેક પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.
(૪) પ્રશ્નની જમણી બાજુના અંક તેના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તરો આપો : ૧૪
- (૧) આર્થિક સ્વાવલંબન એટલે શું ?
(૨) ભારતમાં નીચા માનવ વિકાસ આંક માટેનાં મુખ્ય કારણો કયાં કયાં ?
(૩) ભારતમાં કૃષિધિરાણ ક્ષેત્રે નાબાઈની દ્વિમુખી ભૂમિકા એટલે શું ?
(૪) પ્રરછન્ન બેકારી (ગુપ્તબેકારી) એટલે શું ? તે અર્થતંત્રના કયા ક્ષેત્રમાં જોવા મળે છે ?
(૫) વિશ્વવેપાર સંગઠનના મુખ્ય હેતુઓ જણાવો.
(૬) “સામાજિક ન્યાય સહિતનો વિકાસ” નો અર્થ સમજાવો.
(૭) ભારતમાં કરની આવકમાં પરોક્ષ કરવેરાનું પ્રાધાન્ય શા કારણોથી છે ?

- ૨ (અ) પાંચદાયકાના આયોજન દરમિયાન ભારતીય અર્થતંત્રમાં થયેલા માળખાગત પરિવર્તનોની સમીક્ષા કરો. ૭
(બ) ભારતની અગિયારમી પંચવર્ષીય યોજનાનાં હેતુઓ જણાવી તેનું મૂલ્યાંકન કરો. ૭

અથવા

- ૨ (અ) ભારતમાં ગરીબાઈ નિવારણની વ્યૂહરચનાની ચર્ચા કરો. ૭
(બ) ભારતમાં કૃષિધિરાણ ક્ષેત્રે સહકારી ધિરાણ સંસ્થાઓની ભૂમિકાનું મૂલ્યાંકન કરો. ૭

SB-0507]

1

[Contd...

- ૩ આયોજનકાળ દરમિયાન થયેલા ભારતના ઔદ્યોગિક વિકાસની હકારાત્મક અને નકારાત્મક લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો. ૧૪

અથવા

- ૩ (અ) ભારતના આર્થિક વિકાસમાં જાહેરક્ષેત્રના ફાળાની ચર્ચા કરો. ૭
(બ) ભારતની જુલાઈ ૧૯૯૧ની નવી ઔદ્યોગિકનીતિનું મૂલ્યાંકન કરો. ૭
- ૪ (અ) ભારતની ૨૦૦૪-૦૯ની વિદેશ વેપારનીતિ જણાવી તેમાં તાજેતરમાં થયેલા ફેરફારોની ચર્ચા કરો. ૭
(બ) વૈશ્વિકરણની ભારતીય અર્થતંત્રના આંતરિકક્ષેત્ર પર થયેલી અસરો વર્ણવો. ૭

અથવા

- ૪ (અ) વિશ્વવેપાર સંગઠનનું સભ્યપદ મેળવવાથી ભારતને થનારા અપેક્ષિત ગેરલાભો જણાવો. ૭
(બ) આયોજનકાળ દરમિયાન ભારતીય કરમાળખામાં થયેલાં પરિવર્તનો સમજાવો. ૭
- ૫ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૪
(૧) બારમા નાણાંપંચની ભલામણો
(૨) ભારતમાં શિક્ષિત બેરોજગારી
(૩) ભારતમાં માનવવિકાસનાં વલણો
(૪) ઔદ્યોગિક વિકાસ અને પ્રદૂષણના પ્રશ્નો
(૫) ભારતમાં નાનાપાયનાં ઉદ્યોગોનું મહત્ત્વ.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the instruction No. 1 of Page No. 1.
(2) Question No. 1 is compulsory.
(3) All questions carry **equal** marks.
(4) Figures to the right indicate full marks of the question.

- 1 Answer the following questions in nutshell : 14
(i) What is economic self-reliance ?
(ii) Give main causes of low human development index in India.
(iii) What is the dual role of NABARD in field of agricultural finance in India ?
(iv) What is disguised unemployment ? In which sector of economy it is seen ?
(v) State the main objectives of World Trade Organization.
(vi) What is economic development with social justice ?
(vii) Why there is a predominance of indirect taxes in our tax system ?

- 2 (a) Evaluate the structural change occurred in Indian economy during five decades of planning. 7
(b) State the objectives of the Indian eleventh five year plan and evaluate them. 7

OR

- 2 (a) Discuss the strategy of poverty eradication in India. 7
(b) Evaluate the role of co-operative credit institutions in the sphere of agricultural finance in India. 7
- 3 Discuss the positive and negative characteristics of changes occurred in India's industrial development the planning period. 14

OR

- 3 (a) Explain the contribution of public enterprise in India's economic development. 7
(b) Evaluate the India's new industrial policy of July 1991. 7
- 4 (a) State the India's foreign trade policy of 2004-09 and discuss the changes made recently in it. 7
(b) Describe the effect of globalization on internal sector of Indian economy. 7

OR

- 4 (a) State the expected demerits to India on account of having the membership of the world trade organisation. 7
(b) Explain the changes occurred in India's tax structure during the planning period. 7
- 5 Write short notes : (any two) 14
(i) Recommendations of Twelfth Finance Commission
(ii) Educated unemployment in India
(iii) Human development trends in India
(iv) Industrial development and problems of pollution
(v) Importance of small scale industries in India.